

Brněnský senior vychází
za finanční podpory
statutárního města Brna

B | R | N | O

Vzkříšení jara

Vítr rozesílá posly
s bílými šátky
na všechny světové strany
a zvoníčky v horách
už navždycky
zimě odzvonily hrany.

Tak dlouho čekala jsem
tebe,
ráno rozjasněné,
vítám tě, slunce – živote,
zlatými zvony biješ
v nebe.

Půjdou mou zemí
dávni rozsévající zas
zasít zrna
pro děti a vnuky,
už přišel čas.

Tuším to mladé osení,
pro srpy uzraje jednou
v klasy žit,
už nespí,
klíčkem hroudu otvírá si -
bude žít.

Marie Veselá

Dne 8. března
slaví naše ženy MDŽ!
Přejeme všem našim členkám
a čtenářkám hodně zdraví
a radosti.
Všechny ženy bez rozdílu
si zaslouží kytičku
prvních jarních květů.

DOBRÉ RÁNO, DOBRÝ DEN, PROMIŇTE...!

Tato a další slova patří do slovníku slušně vychovaných lidí. Tak jsme byli vychováni od útlého mládí, abychom se k druhým chovali slušně, abychom uměli pozdravit, uměli používat kouzelná slovíčka „prosím“, „s dovolením“ a „děkuji.“ A také k novému roku vždy začínáme přáním hodně zdraví a spokojenosti, radosti a úspěchů v práci, v rodině. Myslíme na druhé a přejeme jim jen to nejlepší. Naše redakce k tomu připojuje i přání hodně sil a klidné prožívání zaslouženého důchodu. Vždyť dnešní důchodci pracovali celý svůj život a zaslouží si úctu. Je tomu však u všech lidí? Při projednávání navýšení důchodů o několik stokorun a navyšování poslaneckých platů o několik tisícikorun se mnohým z nás zamotá hlava a není to jen naším vyšším tlakem. Posloucháme-li některé naše poslance, zarazí nás názory na adresu seniorů, kteří navýšení důchodů nepřejí, zarazí nás, jakým způsobem vůbec náš parlament

jedná. Zarážející je někdy slovník, který používají. Můžeme se pak divit, že se na sociálních sítích objevují názory některých mladých, které nesnesou opakování? Jako by senioři byli těmi, kteří ukrájí krajíc z jejich stolu. Jenže byli to senioři, kteří jim jejich stoly připravili. S povzdechem se pak mnozí ptají: „Kde a kdy se vytratilo slušné chování, kdy a co se stalo s úctou ke starým lidem a mezi lidmi vůbec? Co se vůbec stalo s naší morálkou?“ Většinou se svádí nedostatek slušného výchování mladých lidí na rodiny. Ale je tomu opravdu tak? Nejsou silnějším soupeřem ve výchově rodiny vzory naši tzv. elity národa, které jsou naší mládeži představovány? Nejsou to filmy a pořady, které se na naše mladé lidi hrnou v hlavních večerních pořadech z našich obrazovek a ze sdělovacích prostředků včetně sociálních sítí? Nejsou to ti, kteří dovolí mladým lidem na demonstracích používat vulgární nápisy a výkřiky např. proti zvolenému prezidentu republiky, aniž by jim vysvětlili, že slušné chování nemá s vulgaritou nic společného? Všechny názorové rozdíly se dají vyjádřit přesvědčivě i naší krásnou spisovnou češtinou.

A tak si přejme do nového roku více pochopení, lepší mezilidské vztahy a více lepších morálních vzorů. Vždyť naši předkové nám zanechali přísloví, která jsou stále platná. „Co sám nechceš, nečiň jinému“ a „Kdo druhému jámu kopá, sám do ní padá.“

Redakce

POZVÁNKA

VÝBOR MĚSTSKÉ
ORGANIZACE SVAZU
DŮCHODCŮ ČR V BRNĚ
zve všechny své členky a členy
na výroční členskou schůzi,
která se koná 7. března 2017
od 14.00 hodin v Bakalově sále
Bílého domu. Bude provedena
kontrola členských průkazů.

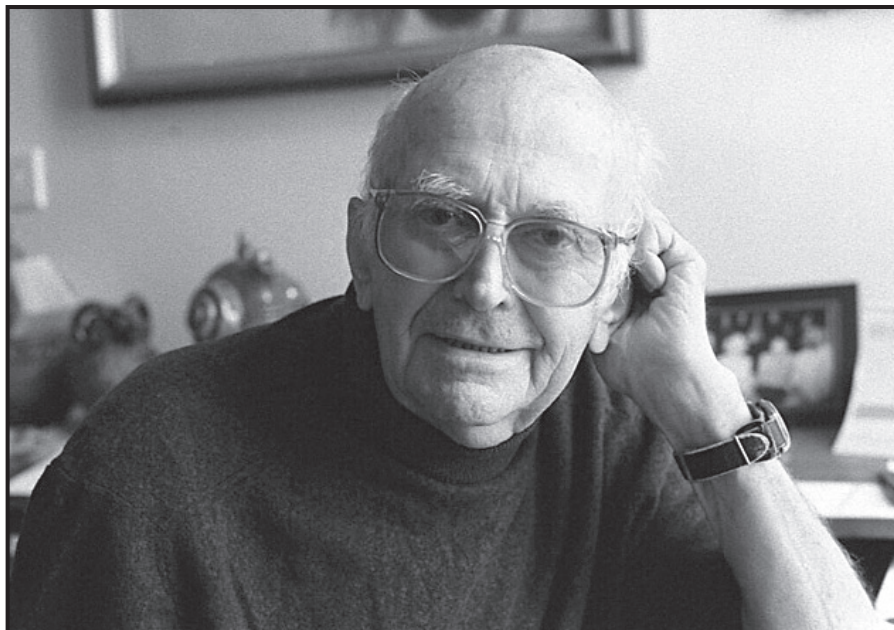
Těší se na Vás výbor.

GURU GRAFICKÉHO DESIGNU JAN RAJLICH ZEMŘEL

Respektovaný guru grafického designu a mistr vizuální komunikace Jan Rajlich, vycházející z konstruktivistické avantgardy i z funkcionalistických tradic, zemřel po krátké nemoci ve věku 96 let 27. listopadu v Brně. Jeho šestašedesátiletý syn Jan, jehož osudem se stal rovněž grafický design ve sféře tvůrčí i organizační, právě dlel na Tchaj-wanu. V hlavním městě Tchaj-peji, kam byl pozván již posedmé, byl o den později jako předseda Sdružení Bienále Brno přítomen slavnostnímu předávání cen 9. mezinárodní soutěže Taiwan International Design Competition, které se zúčastnilo téměř 15 000 studentů z 80 zemí. Jednu z cen udělovalo i Sdružení Bienále Brno.

Tento iniciátor zrodu mezinárodního bienále grafického designu a zakladatel a čestný předseda Sdružení Bienále Brno se stal mezinárodně uznávaným tvůrcem, organizátorem a propagátorem lidského dorozumění. Na sklonku roku 2015 obohatil knižní trh pozoruhodnou vzpomínkovou publikací *Brno – černá bílá*, která na 423 stránkách mapuje čtyři desetiletí kulturního dění spojeného s Brnem. Letos v květnu představil své práce v Galerii města Olomouce na výstavě *Zahrada Q* a od 10. listopadu do 13. ledna 2017 v Galerii Václava Chada na zámku ve Zlíně je otevřena výstava *Hloubka plochy*, která představuje především Rajlichovy plakáty, serigrafie a koláže. Podává obraz o umělcově obsáhlé tvorbě od konce třicátých let minulého století do konce první dekády 21. století. Dokládá, že je spjata i se Zlínem, kde v letech 1939 až 1944 studoval na Škole umění a v letech 1940 až 1944 pracoval v redakci novin Baťovy firmy.

„Pro počátky Rajlichovy tvorby je typické zaujetí krajinou i prostředím města a jeho lidí. Vzhledem k experimentátorskému založení se ale od olejomalby postupně odklání a od 60. let se věnuje grafickým technikám, koláží a objevování výtvarných technik i materiálů“, charakterizuje vývoj umělcovy tvorby kurátor zlínské výstavy Vít Jakubiček. „Oblíbené měl koláže, kde jsou možnosti experimentování prakticky neomezené. U nejpokročilejších pak kombinuje plošný barevný motiv, tištěný text a své vlastní pís-

mo.“ Věnoval se vedle toho i užitým formám grafiky – plakátům, etiketám, orientačním systémům, zakázkám pro Brněnské veletrhy a výstavy a právě plakátům, serigrafiím a kolážím je zlínská výstava věnována. Její úvodní část se zaměřuje na experimentální volnou tvorbu – koláže, cyklus seriografií a soubor prací *Ruby*. Ve druhé části ukazuje nejen propagační a plakátovou tvorbu, ale také ranou tvorbu – kresby a krajinomalby. Součástí expozice je rovněž korespondence s Ladislavem Sutnarem, jedním z nejvýznamnějších českých grafických designérů, který od roku 1930 působil v USA.

Rajlichovy práce jsou zastoupeny ve veřejných i soukromých sbírkách, patří k nim mj. brněnská Moravská galerie, Museum of Modern Art v New Yorku a Musée de Louvre v Paříži. Dostalo se mu řady ocenění, mezi nimiž jsou Euro-Design Award, Cena města Brna a World Design Award Mexico. Několikrát ho vyznamenala i mezinárodní organizace grafického designu Icoграда.

V *Almanachu českých novinářů 1989–2008*, vydaném encyklopedickým nakladatelstvím Libri, Jan Rajlich připomíná, že byl i členem Svazu českých novinářů a od 1. července 1945 vedoucím redaktorem nezávislého deníku Těšínské noviny, vycházejícího v Českém Těšíně, po jehož zániku na sklonku roku 1946 vedl do podzimu 1947 československou redakci deníku Práce. Pozoruhodnou vzpomínku

Příběh z Budapešti uveřejnil ve sborníku *Odkaz Jaromíra Tomečka*, vydaném v roce 2008 brněnskou organizací Veronica. Přibližuje tohoto národního umělce jako usměvavého společníka s vždycky noblesním vyjadřováním a nenapodobitelným vypravěčským uměním.

Samozřejmě, že otcova pohřbu v obřadní síni brněnského krematoria byl jeho syn přítomen. Je na místě připomenout, že po otci zdědil smysl pro čistotu výrazových prostředků, směřujících k ozřejnění významové pointy díla. Ctí písmo jako prostředek sdělení i jako výtvarný fenomen. Po dvě desetiletí vedl odbor průmyslového designu v Ústavu konstruování na Fakultě strojního inženýrství Vysokého učení technického v Brně. Svou tvorbu představil v právě uplynulém roce na mezinárodních výstavách v Lodži, Istanbulu, Lipsku, Moskvě, ekvádorském Quittu, dále v Mexiku, Japonsku, Macau, Guandongu a v Tchaj-peji. S chotí Alenou redakčně a graficky zpracovává čtvrtletní zpravodaj uměleckého Sdružení Q *Kvé buletýn* a chystá ročenku tohoto sdružení, v němž budou uveřejněny medailonky všech jeho členů. Na duben plánuje výstavu plakátů z tvorby členů sdružení v brněnském kině Scala. Letos by rád s chotí více jezdil na chatu i po vlasti, ale i do zahraničí po stopách dědečka Karla Rajliche, hlavně v Rakousku, Itálii a Švýcarsku, možná i do Lurd.

Bohumil Hlaváček

***Fotografiemi se vracíme ke 4. společenskému plesu Svazu důchodců,
který se konal 20. ledna 2017 v kulturním domě RUBÍN***

**KLUB ZDRAVÍ o.p.s., Místní organizace SDČR Brno-Žabovřesky, s podporou JMK
a ÚMČ Brno-Žabovřesky ve spolupráci s NADACÍ ZDRAVÍ PRO MORAVU**

pořádá v pátek 10. března 2017 v 16 hodin

ZPÍVÁNÍ PRO ZDRAVÍ

**Pořad se uskuteční za podpory JMK a pod patronací náměstka hejtmana
Marka Šlapala a starosty MČ Brno-Žabovřesky Pavla Tyralíka.**

Srdečně zveme rodiny s dětmi

CIMBÁLOVÁ MUZIKA JOSEFA MAREČKA, z. s.

hraje k poslechu lidové písně Moravy, Čech, Slovenska, z Polska a Maďarska

Předprodej: RD Rubín, TIC Radnická 2

Vstupné 50 Kč

UNIVERZITNÍ KINO SCALA nabízí:

Páteční projekce filmů pro seniory
za zlevněnou cenu 60 Kč
se konají vždy ve 14 hodin.
Nabídka filmů je k dostání denně
v pokladně od 17 do 21 hodin.

Vstupné na běžné projekce je 120 Kč.
Studentská a seniorská sleva (senior
pas) na běžné projekce činí 30 Kč.
Kino pro rodiče s dětmi stojí 60 Kč.
Informace a telefonické rezervace
můžete získat také na telefonu
608 330 088 od pondělí do pátku
od 10 do 17 hodin.

ZE ŽIVOTA MÍSTNÍCH KLUBŮ

Ve většině klubů našich seniorů je už zažitým zvykem bilancovat celoroční činnosti a současně naplánovat další aktivity. Brno-střed tak důstojně zakončilo uplynulý rok pozváním devíti nejstarších seniorů ve věku 80 a více let příjemným kulturním odpolednem. Vystoupili zde herci divadla Polárka, kteří zazpívali a zahráli jubilantům oblíbené lidové písně i přednášeli poezii. Magistrát města Brna také ve spolupráci se Senior Pointem a přidruženými organizacemi (SDČR) uspořádal začátkem roku akci „Betlémské světlo“ na Zelném trhu pro občany bez domova a osamělé. Akce se aktivně zúčastnilo i několik členů našeho výboru městské organizace.

- **Bystrcký klub seniorů** zakončil rok návštěvou koncentračního tábora v Osvětimi, kterým tak rovněž členové uctili památku zesnulých. Jejich aktivity zahrnují i turistické pochody, návštěvy divadla, společenské posezení s občerstvením, pobavením i zpěvem. Naplánované mají v tomto roce další vycházky a zájezdy, včetně návštěvy Vídně.
- **Klub důchodců nové zástavby v Lískovci** má čilé a aktivní členky, které se zúčastňují takřka všech akcí konaných v městě Brně. Ať už jsou to akce městské organizace probíhající na Křenové nebo v Jundrově, nebo v okolních městských částech. Mají samozřejmě svoje klubové akce a plánované aktivity, tj. výlety do okolí, zájezdy apod.
- **Městská část Brno-sever** zahájila nový rok setkáním na Musilce s lidovými písničkami, cimbálovou muzikou A. Smutného i s konferencí. Přítomen byl i pan starosta, který přednesl slavnostní přípitek a popřál všem seniorům do dalšího roku. Bylo připraveno i malé občerstvení.
- **Městská část Brno-jih (Komárov)** zakončila minulý rok slavnostním setkáním s jubilanty, kterého se zúčastnil starosta i s místostarostou. Předal jubilantům blahopřání i malé dárečky. Setkání zpřijemnilo děti z mateřské školy a děti z hudební školy připravily hudební program. Klub seniorů se aktivně zúčastňuje všech akcí pořádaných městskou organizací a pro své pravidelné schůzky už mají naplánovány aktivity pro následující rok.

Libuše Gottwaldová

ZE ŽIVOTA SENIOR-KLUBU V JUNDROVĚ.

I když jsme vkročili do nového roku 2017, chtěla bych vás seznámit s naší činností roku minulého. Již 32 roků se scházíme pravidelně 1x týdně v našem klubu. Také navštěvujeme různé přednášky. Například „Jak nenaletět šmejdům“, „Jak postupovat při první pomoci zraněným lidem.“ Zajímavá přednáška byla o Jundrově s názvem „Jak se vyvíjel“. První dokumenty jsou z roku 1277.

Ty čipernější členky chodí na výlety. V létě jely autobusem na Klajdovku, potom pěšky do Bílovic. Cestou jsme viděly místo, kde v roce 1919 našel Rudolf Těsnohlídek malou Lidušku. Také jsme si prohlédly dva prameny pitné vody a několik památných pomníků.

Naše městská část nás pozvala na akci: „Setkání generací s vítáním jara.“ Tam při cimbálu, opékáním špekáčků, dobrého guláše, piva, jsme si zazpívaly a zatančily.

V květnu jsme jely na zájezd na Kuks, který byl součástí lázeňského areálu a nachází se zde i farmaceutické muzeum. Některé naše členky se zúčastnily sportovní akademie na sokolovně v Jundrově, kde cvičily sestavu aerobiku. Ty, které jsou členkami brněnského klubu seniorů se sešly v srpnu opět na hřišti v Jundrově, kde se opékaly špekáčky. Při hudbě pana Vyziny jsme si i zatančily.

V letních měsících jsme si udělaly prázdniny, ale scházely jsme se v restauraci na zahrádce u chladivého piva nebo vína.

V září jsme byly na druhém zájezdu v hřebčíně v Kladrubech nad Labem. Kromě krásných koní nám ukázali hřebce, co kladrubský hřebčín věnoval britskému královskému páru Williamovi a Kate jako svatební dar. Zatím si ho nepřevzali.

Začátkem října jsme byly na akci: „Zahrádkobraní“, kde bylo také pohoštění, ochutnávka burčáku a několik soutěží – jak dětí, tak i dospělých. Pro vaši inspiraci např. soutěž o nejchutnější koláč, nejdelší slupku z jablka, nejpeknější truhlík na okně.

V prosinci nás už několik let zve naše městská část na závěr roku do restaurace Svratka, kde máme pohoštění a kde nám děti z mateřské školy připra-

vily pásmo vánočních písniček a scének. Samy si také připravujeme pohoštění k různým příležitostem, ať už jde o MDŽ, Svátek matek, Velikonoce, Den seniorů, Vánoce, ukončení roku apod.

Na závěr naše krédo: „**Neodmítáme žádné radosti a potěšení života, neboť jinak nám odplují tak hladce jako voda v naší Svratce.**“

Marie Dvořáková

Klub důchodců Zetorák zhodnotil na své výroční členské schůzi v měsíci listopadu svoji činnost za rok 2016. Práce klubu byla hodnocena kladně nejen členy, ale i zástupci OS.

Ve druhé polovině roku pracovaly úspěšně všechny komise: rekreační, zájezdová, sociální a všichni členové výboru. Zajištěny byly 2 rekreační pobyty pro 85 členů na Třech studních a v Kuklíku. Na každý čtvrtek byly připraveny vycházky do okolí Brna. V 2. pololetí bylo uskutečněno setkání jubilantů, kde všem jubilantům a starším členům byly předány dárečky.

Pravidelně 2x za měsíc se scházíme na zábavných pondělních setkáních v D.D. Navštěvujeme všechny naše dlouhodobě nemocné členy doma i v domovech důchodců.

V měsíci prosinci za účasti „Nebeských posílů“ jsme si připomněli v úžasné atmosféře tradice Vánoc - zazpívali si koledy a předali si dárečky.

Naše činnost je zdokumentována v krásně vedené kronice.

Výbor připravil bohatý program činnosti na r. 2017, který je zveřejněn v našem zpravodaji „Zetoráček.“ Mimo naplánované akce chceme organizovat ve spolupráci s Policií Jihočeského kraje besedu na téma „Prevence kriminality.“

Věříme, že i v r. 2017 bude naše činnost úspěšná a to přejeme všem klubům.

PŘIJĎTE NA TANEČKY!

Tanečky – Křenová 67

Konají se vždy každý druhý

čtvrtek v měsíci v 15.00 hodin.

**Termíny jsou: 9. 2. 2017, 9. 3. 2017,
13. 4. 2017, 11. 5. 2017 a 8. 6. 2017**

POBOČKA BRNO

Vás a Vaše známé zve na besedy, které se konají v budově Pozemstav Brno, Masarykova ul. 31 v zasedací místnosti ve 2. patře (na konci chodby).

14. 2. 2017 v 17.00 hod. Mgr. Jiří Plocek, hudebník, hudební vydavatel, publicista, bývalý rozhlasový redaktor, šéfredaktor Kulturních novin. **Historie a současnost brněnské stanice Českého rozhlasu Brno.** Přednášející poukazuje na nevhodnost reorganizace Českého rozhlasu s nepřírozenou centralizací poškozující tradiční rozhlasové stanice. Přiblíží nám m.j. historii, institucionální vývoj a roli brněnského rozhlasu na poli moravské kultury a rozpory s dnešní koncepcí brněnského rozhlasu jako regionální stanice. Z přednášky vyplynou otázky k diskusi nad novou koncepcí.

21. 2. 2017 v 17.00 hod. Doc. Ing. Radim Valenčík, CSc., vysokoškolský učitel, ekonom a politik. **Civilizace na rozcestí.** Civilizace na rozcestí je prací kolektivu 60 autorů pod vedením akademika Radovana Richty, která poprvé vyšla v roce 1966. Je dodnes asi nejpřekládanějším společenskovedním dílem, jehož originál vyšel v češtině. Přednášející nám přiblíží okolnosti vzniku publikace a míru naplnění jejího obrazu budoucího vývoje společnosti.

28. 2. 2017 v 17.00 hod. PhDr. Jiří Malinský, historik, předseda pob. spolku MDA Praha-Smíchov. Bohatou a pestrá historií Dělnické akademie, u jejíhož zrodu stál předseda sociální demokracie Josef Steiner a prof. Tomáš G. Masaryk nám přiblíží historik zabý-

vající se historií sociální demokracie a organizací jí blízkých. Dělnická akademie si dala do vínku snahu o zvýšení vzdělanosti a kulturní úrovně dělnictva, které nemělo přístup k vyššímu formálnímu vzdělání tak, aby je připravilo k prosazování velkých civilizačních úkolů, které dělnictvo čekalo.

14. 3. 2017 v 17.00 hod. Mgr. Michael Hauser, Ph.D., pracovník Filosofického ústavu AV ČR. **Levicové politické proudy v zmatcích dnešní doby.** Renomovaný levicový filozof, vysokoškolský učitel na Pedagogické fakultě UK i aktivista (zakladatel Socialistického kruhu – SOK) promluví o dělení levice ve světě, tj. podle čeho můžeme levice rozdělit na určité proudy, jaké jsou dnes vyhlídky jednotlivých proudů. Spíš než popis všech proudů bude přednáška zaměřena na základní principy hlavních proudů levice a proměny jejich vztahu k moci.

21. 3. 2017 v 17.00 hod. Mgr. Jiří Jakl, předseda ekologické platformy Zvonečník. **Ekologické priority a jejich naplňování.**

28. 3. 2017 v 17.00 hod. Mgr. Jana Mlatečková, historička umění, Brno, **1. Petrov – dominanta moderního města.** Touto přednáškou zahajujeme cyklus Mgr. Jany Mlatečkové, historičky umění dlouho se věnující architektuře města Brna v širokém kulturněhistorickém kontextu. Měl by postupně posluchačům přiblížit vývoj architektury a urbanismu Brna na základě propojených témat, charakterizující uzlové body historie. První přednáška cyklu představí dominantu moravské metropole od nejstarších dob do součas-

nosti. Připomene otázku brněnského přemyslovského sídla a nejstarší fáze stavby. Zmíněna bude i doba třicetileté války a úloha petrského okrsku v boji proti švédským vojskům. Připomenuta bude tvorba významných osobností Brna spojených s Petrovem.

11. 4. 2017 POZOR! začátek v 17.30 hod. Doc. PhDr. Marek Hrubec, Ph.D., ředitel Centra globálních studií AV ČR a UK. **Ekonomická demokracie versus ekonomický puč: experimenty v Jižní Americe.** Lektor s celosvětovými kontakty a působností (v posledních letech – Afrika, Čína, Jižní Amerika) byl v loňském roce hostujícím profesorem na univerzitě v Porto Alegre, známém svými komunitními experimenty. Protože lektor volil Jižní Ameriku, „neboť ji má teď nejvíce na paměti a děly se tam různé významné a zajímavé experimenty – ve velmi pozitivním i negativním smyslu“, uvádíme jako první toto téma. S dalšími oblastmi jeho působení – Afrikou a Čínou – budeme seznamovat posluchače v dalších přednáškách.

19. 4. 2017 – POZOR! středa v 17.00 hod. Stanislav Motl, spisovatel, publicista a popularizátor. **Kalinovy děti.** Se stejnojmennou publikací v napínavém příběhem záchranu života téměř tisíce dětí nás seznámí její autor. V nedobré tradici našeho národa je zapomínání na pozitivní činy našich lidí a stavba pomníků cizincům. Příběh předválečného komunisty Jana Kaliny, uvězněného spolu s významnými osobnostmi politiky a kultury z prostoru Protektorátu Čechy a Morava v koncentračním táboře Buchenwald, je toho názorným příkladem.

Jazykový koutek

V poslední době se rozvířila široká diskuse o potřebě zákona na ochranu českého jazyka. Názory jsou různé. Faktem však zůstává, že náš jazyk a spisovnou češtinu jsme zdědili po svých předcích a jako taková by měla být i pro další generace zachována. Je to jazyk kultivovaný a gramatika složitá.

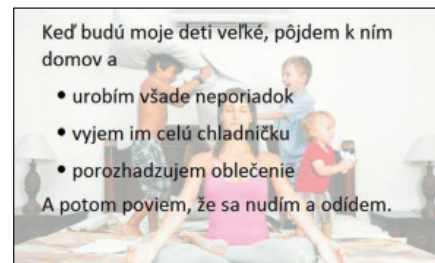
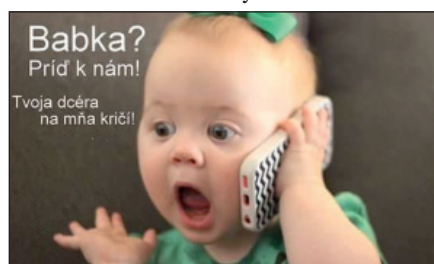
A tak trochu vtipného připomenutí nezaškodí.

Uvědomujeme si, jak je důležitá v českém jazyce interpunkce?

1. Tvoje stará pila leží ve sklepě.
2. Tvoje stará pila, leží ve sklepě.

1. Popravit, nelze udělit milost.
 2. Popravit nelze, udělit milost.
1. Co zas chcete, pane řediteli?
 2. Co, zas chcete, pane řediteli?
- Čeština je úžasná, to přece víme!**
Ale rozumíme ještě slovenštině,
která je našemu jazyku nejbližší?

Pobavte se obrázky:

DĚLNICKÉ KOLONIE. ROMANTICKÉ DĚDICTVÍ PRVOREPUBLIKOVÉ BÍDY

Tenhle článek vyšel 27. března 2006 v brněnské příloze Mladé fronty DNES. Moc se od té doby nezměnilo. V Divišově kolonii padla školka, místo ní tam je teď buddhistické centrum, zvenku zaměnitelné s kancelářskou budovou. Ulice Olší prokoukla, zato Černovičky dál uhnívají mezi přivaděči. A herec Jaroslav Dufek už sám leží „pod topoly“.

Nouzová kolonie Písečník

Malé nuzné domky s oprýskanou pestrobarevnou omítkou, korouhvičky na střechách, plaňkové ploty a psi prohánějící kočky. Jako na zapadlé vísce to vypadá kousek od výstaviště, v Kamenné kolonii, kterou si zde za první republiky postavili dělníci.

Tak trochu utajená místa s podobnou historií a atmosférou lze nalézt i v několika dalších částech města. „Prvorepublikoví dělníci si stavěli obydlí například v opuštěných lomech. Používali při tom to, co bylo po ruce, často i odpadní materiály nebo vyřazené vozy,“ popisuje nouzové kolonie těch nejchudších historička Jana Svobodová z Muzea města Brna. Do současnosti se však až na výjimku dochovaly jen kolonie domkové. To už byly domečky stavěné z cihel, poukazuje Svobodová.

Přestože bydlení v nich stále obnáší mnoho problémů, místní na své kolonie obvykle nedají dopustit. Čtvrti si drží svou atmosféru třicátých let a mezilidské vztahy jsou zde pořád blíže vesnici než městu.

„KAMENKA“

Kamenná kolonie, to je pojem. Leží nad Svratkou na Červeném kopci naproti areálu výstaviště, má pozici nekorunované královny brněnských dělnických kolonií. Je z nich nejzná-

mější především kvůli komunitě bohemů a umělců, kteří tu bydlí a o místo se pečlivě starají.

„Jak se kolem města začala stavět panelová sídliště, místní obyvatelé, předváleční proletáři, si šli polepšit. Měli tam topení, zatímco tady nebyla ani kanalizace. Sem šli študáci, hlavně ze Slovenska a Ostravska, a kumštýři. Romantika pro ně byla důležitější než komfort,“ vypráví fotograf Ladislav Plch, který zde rovněž žije.

Kamenná kolonie vyrostla v opuštěném lomu na štěrk koncem dvacátých let. Bohémové začali čtvrt osídlovat v sedmdesátých letech. Úzkými uličkami mezi domky zde často nemůže projít silnější člověk. Ze střech všechno dění pozorují kočky. Těm se v koloniích daří. „V poslední době se tu trochu vyměnily generace. Některé významné postavy se odstěhovaly jinam a starší lidé teď už moc nechodí do hospody. Oživují to tady ale mladí, i z jiných čtvrtí,“ vypráví fotograf. Mladé lidi poetická „Kamenka“ přitahuje

Výzdoba plotu v horní části Kamenné ulice

jako magnet. „Jsem tu poprvé,“ prozrazuje studentka Eva Dobrovolná, která se Kamennou kolonií užasle prochází za jednoho předjarního večera. Místo ji začalo přitahovat, když jej zahlédla z okraje lomu.

ZARYBEC

už bez rybníků. Další dělnická kolonie se skrývá za královopolským nádražím, v Myslínově ulici a v jejím blízkém okolí. Splepenec osobitých domků zde vyplňuje i dávno opuštěný lom. „Dřív se téhle kolonii říkalo Zarybec, protože tu byly rybníky na Ponče, tedy na Ponávce,“ připomíná herec Národního divadla v Brně Jaroslav Dufek, který tu žije už půl století. „Pak se ale

stavěla trať na Havlíčkův Brod (v 50. letech – pozn. red.), rybníky se vysušily a Ponávka se svedla pod zem,“ vypráví Dufek. Kolonii postavili dělníci Královopolské strojírny. Porgesu, připomíná herec starý název továrny.

I tady existují mezi místními silná pouta. „Je to tu klasická dědina, když potřebujete nabrousit nůž, prostě zajdete za sousedem,“ pochvaluje si další z obyvatel, podnikatel Jiří Rokyta. Přestože si toho o minulosti kolonie mnoho zjistil, do novin o ní vyprávět nechce. „Nepřisluší mi to, jsem tu teprve šest let,“ říká a s úctou odkazuje na starousedlíky. „Najít první obyvatele kolonie ale prakticky nejde. Ti už

leží támhle, jak jsou ty topoly,“ ukazuje se smutným úsměvem jedna z starších paní směrem ke hřbitovu.

ŠANGHAJ POD LESNOU

Divišově kolonii, která se tísní na stráni mezi železniční tratí a sídlištěm Lesná, se odjakživa říká Šanghaj. Snad kvůli strmým schodovým uličkám, natěsnaným domkům a čilému ruchu, který tu panuje. I tuto kolonii postavili převážně dělníci z blízké Královopolské strojírny.

Jaroslavě Špačkové bylo jen čtrnáct dní, když se sem její rodiče ještě před válkou přistěhovali. Svůj starý domek by za moderní byt neměnila. „Jejdámane, já bych byla hrozně nešťastná, kdybych odtud musela jít,“ lekne se pouhé otázky. Mrzí ji, že ve čtvrti ubýlo společenského života. Kulturní dům už nefunguje. „Bývaly tam plesy,“ vzpomíná dáma v kloboučku. V „Divišce“ není ani kde nakupovat. Přesto nedá Jaroslava Špačková na svou čtvrt dopustit. „Jednou jsme se byli s mužem podívat do Kamenné kolonie, ale kdepak, tady je to hezčí,“ směje se místní patriotka.

PODSTRÁNSKÉ KOLONIE

Dvě kolonie lze nalézt poblíž Stránské skály. Za první republiky je

dělníci z továren v Židenicích a Trnitě, i z Vaňkovky, založili odděleně. Podle Lubomíra Vysočana ale dlouho žily jedním životem. Bariéru mezi nimi před čtvrtstoletím vytvořil dálniční přivaděč.

Lubomír Vysočan se v Podstránské kolonii narodil a v historickém kroužku Slatiny mapuje její dějiny.

„V šedesátých letech nám všem hrozilo vystěhování, nebyla tu kanalizace, bydlení bylo strašné,“ vzpomíná. Děti starousedlíků ale dokázaly domky opravit. V Podstránské kolonii se jim to podařilo lépe než v blízkých Černovičkách. O jejich dějiny se Vysočan zajímá též. „Tam nebyl o bydlení takový zájem kvůli okolním silnicím,“ doplňuje.

Do jádra Černoviček (nebo také kolonie U Kostivárny), chumlu domků obklopených strmou stráň, vede jen jedna přístupová cesta. Každého, kdo po ní projde, ohlásí ohlušujícím štěkotem velký černý pes. „Před válkou tu prý byly hlavně vozy s cikány. Ti ale museli jít do koncentráků, vrátili se jen dva,“ líčí smutnou historii Černoviček muž, který v nich prý žije od narození, ale nechce prozradit své jméno.

PÍSEČNÍK

A DOMKY OD WANNIECKA

„Ukázkovou“ nouzovou kolonií je podle historičky Svobodové Písečník.

Stojí v pískovcovém lomu u místa, kde Merhautova ulice kříží železnici. Lidé tu stále obývají domky z prken, vlnitého plechu a cihel.

„Sklepy tam měli vyhloubené přímo do pískovcové skály,“ líčí Svobodová podmínky, kvůli kterým se Písečníku přezdívalo Džungle. Zbylé domky a chatrče tu nyní zdobí větrníky z PET lahví, fotografie a malovaná popisná čísla.

Řada malých dělnických domků dosud stojí v uličce **Olší v Obřanech** a **poblíž Viniční ulice** jsou neomítnuté domy, které nechal pro nemocné zaměstnance Vaňkovky postavit její zakladatel Friedrich Wannieck.

„O koloniích existuje dost informací, jen jsou roztržštěné do mnoha pramenů,“ říká Miroslav Kubera z Gymná-

zia Matyáše Lercha, jehož studenti loni připravili o dávném dělnickém bydlení krátký film *Shades of Brno* (Stíny Brna).

Domky pro nemocné dělníky Wannieckovy továrny.

Ten zaujal diváky na mezinárodní přehlídce podobných filmů v Leedsu, běžel i v brněnském kině Art. Kubera uvazuje o tom, že brožuru s cennými informacemi, které se studentům podařilo o čtvrtích získat, umístí na internet.

UTAJENÝ POKLAD.

Dělnické kolonie v Brně zůstávají soukromým pokladem jejich rázovitých obyvatel a romantických návštěvníků. Místa vypadají tak zachovalé, jako kdyby z nich prvorepublikoví dělníci odešli do továren před hodinou. Nejsou ale moc známé. Ani slečna pracující v brněnském Turistickém informačním centru cestu do Kamené kolonie nezná. Slyší o ní poprvé. „To my tady ani... ne,“ omlouvá se. „To v Německu mají i jeden takový obytný skanzen,“ líčí zahraniční péči o dělnické kolonie historička Svobodová.

Před příchodem Slovanů

Zřejmě každý z nás si pamatuje ty nejběžnější pojmy pro členění dějin:

Pravěk - je obdobím časově velmi dlouhým. Je to doba, kdy lidé ještě neznali písmo.

Starověk - shoduje se nám s civilizací antického Řecka a Říma. První státy jsou utvářeny v Indii a v Číně, je vytvořeno první písmo.

Středověk - časově je uváděn rokem 500 po našem letopočtu. Pro složitost jeví je dělen na raný (6.-12.st.), vrcholný (13.-15.st.) a pozdní (16.-17.st.). Je to období vzniku a rozvoje států v celé Evropě, jsou navazovány obchodní styky.

Novověk - bývá ukončen počátkem 20. století. Evropské státy se upevňují, je to období rozvoje vědy a techniky, ale i výbojů Evropanů a podmanění si území v jiných světadílech.

Pokračování příště.

PhDr. Miroslav Vespalec

Pišete nám...

Historie je...

...učitelkou života. Jinými slovy: je třeba se z historie stále učit. Nebude ale pochybovat naše seniorská generace, když si připomeneme minulé 20. století? Dvě ničivé světové války, zneužití jaderné energie, řada dalších válečných konfliktů v různých částech světa. Abych ale nechodil pro příklady daleko. Co století dvacáté první? Atentáty, bombové útoky. Co Afganistan, Sýrie, Irák a další země na východ od nás? Co právě uplynulý rok 2016?

- Červen: Člen islámského státu zaútočil v USA a v gay klubu postřílel 50 lidí.
- Červenec: V Paříži muž s kamionem vjel do davu lidí - 84 mrtvých. V centru bavorského Mnichova 10 mrtvých. U nás v nákupním centru ubodala 33letá útočnice starší ženu. Koncem července v Německu - 4 teroristické útoky.

- Srpen: Zemětřesení v Itálii - 120 mrtvých.
- Prosinec: Masakr u fotbalového stadionu v Cařihradě. 38 mrtvých, z toho 30 příslušníků policie.

Poučí se někdy lidstvo z těchto násilných činů? Přední světoví vědci uznávají, že správná orientace do budoucnosti musí vycházet z historických zkušeností. Na tomto základě hodnotit současnost a plánovat léta příští. Je proto třeba minulost si neustále připomínat! Naše krátké exkurze v Brněnském senioru by nám k tomu mohly pomáhat.

Už Jan Amos Komenský připomínal, že správný pedagogický postup je „od známého k neznámému.“ Pokusím se tedy ve svých příspěvcích navázat na to, co jsme poznávali tehdy v obecných, měšťanských školách, či v různých typech škol středních. A pokud současná věda došla k hlubšímu poznání - dávat to na vědomí.

ZÁJEZDY

Na první pololetí roku 2017 pro vás **plánujeme tyto zájezdy:**

V dubnu (20. 4.) zopakujeme úspěšný zájezd po církevních památkách v okolí Brna.

Začneme v Soběšicích na Ostré horce v místě roku 1786 zbořeného kaple Nalezení svatého kříže, odtud se vydáme do Adamova prohlédnout si světoznámý Světelský oltář v Chrámu svatých Barbory, do Křtin do Chrámu jména Panny Marie, nejkrásnější církevní stavby v českých zemích, projektované Janem Blažejem Santinim, na Vranov do Chrámu Narození Panny Marie postaveného podle plánů jezuita Jana Maria a Jana Křtitele Erny a možná i do Lichtenštejnské hrobky a kláštera a zakončíme v Senetářově v moderním Kostele sv. Josefa z let 1969-71.

V květnu (25. 5.) uskutečníme zájezd do Slovenské republiky na zámky Červený Kameň, Studenice a Bernolákovo.

V červnu (18. 6.) zajedeme do lázní Karviná a na zámek Fryštát s hodnotným souborem uměleckých historických sbírek, do miniarboreta Staříč a do muzea klobouků v Novém Jičíně.

K dubnovému zájezdu vám musím sdělit, že se bude jednat o zájezd, kde bude nutno na Ostrou horku vystoupat pěšky do kopce z ulice Soběslavovy cca 150 m k unikátní rozhledně a prvnímu triangulačnímu bodu z r. 1769 v Čechách, tehdy ještě v habsburské monarchii a pokračovat lesem a cestou mezi zahrádkami dolů na opačnou stranu k silnici Lesná – Soběšice cca 200 m.

Navrhují tento postup: Autobusem po ulici Soběslavově na úpatí Ost-

ré horky, účastníci, kteří budou vybaveni pevnými botami, trekingovými holemi, ale hlavně chutí vystoupat k rozhledně a prvnímu triangulačnímu bodu v Čechách, vystoupí na vrchol. Ostatní, kteří si netroufnou na výstup, nechají se autobusem převézt na zastávku MHD na silnici Lesná-Soběšice a mohou statečným zdolavatelům výstupu a rozhledu jít po značené cestě naproti (nejlépe s nachystaným občerstvením, co kdo dá). Na tom se domluvíme až v autobuse a podle počasí. Osobně projedu cestu před zájezdem, abych mohla zodpovědně předat aktuální informace.

Ještě něco k rozhledně na Ostré horce:

Ze snahy vrátit památku prvního trigonometrického bodu na území Čech (1769 za Marie Terezie) odpovídající důstojnost, vznikl nápad postavit na vrcholu Ostré horky rozhlednu. Iniciativy se chopila skupina nových občanů Soběšic (od r. 1997), Soběšická garda. První přípravné a projekční a geodetické práce proběhly v roce 2004. Jednalo se doslova o 7 statečných. Územní rozhodnutí bylo vydáno v květnu 2005. Celkové náklady včetně DPH činily 1 786 981 Kč, z toho Soběšická garda, oněch 7 statečných včetně sponzorů dala 786 981 Kč, 1 000 000 město Brno. Na jaře 2008 byla rozhledna zpřístupněna. Jedná se o ocelovou montovanou šroubovanou konstrukci celkové výšky 19,10 m. Uvidíte osobně až vystoupáte. Bližší informace budou podány na místě.

Ing. Milena Leichmanová

UPOZORNĚNÍ

Úřední hodiny Svazu důchodců
na Běhounské 17 v roce 2017

každé pondělí a úterý
od 9.00 do 13.00 hodin
(mimo státní svátky).

PŘEDPLATITELŮM BRNĚNSKÉHO SENIORA

Vzhledem k tomu, že náklady na poštovné BS jsou nyní 10 Kč za číslo, je nutno při placení BS zaplatit i poštovné, nebo osobně zakoupit na našem sekretariátu -
Běhounská 17, Brno.

Výbor

PRÁVNÍ PORADNA

pro členy Svazu důchodců, Běhounská 17

V 1. pololetí roku 2017 se bezplatná
poradna pro seniory uskuteční
v těchto termínech:

Leden: 3. 1., 17. 1., 31. 1.

Únor: 14. 2., 28. 2.

Březen: 14. 3., 28. 3.

Duben: 11. 4., 25. 4.

Květen: 9. 5., 23. 5.

Červen: 6. 6., 20. 6.

Červenec a srpen: dovolená

Vycházky v březnu a dubnu 2017

* každé pondělí * sraz kolem 8.45 hod. *

2. 1. Zastávka tramvaje č. 1, 3, 11 - Zoo
6. 3. **nádraží Královo Pole**, autobus
č. 70 - Ořešín - konečná stanice - vycházka směr Mokrá Hora (odjezd v 8⁵⁸)

13. 3. **Stará osada** - autobus č. 55 - Mariánské údolí - Horákovská myslivna a zpět (odjezd v 8⁵²)

20. 3. **Mendlovo náměstí** - trolejbus
č. 37 - Jírovcova - vycházka směr
Myslivna - Nový Lískovec (odjezd
v 8⁵³)

27. 3. **konečná stanice Komín** -
odjezd trolejbusu č. 36 z ulice
Brandlova v 8²⁹ hodin - vycházka
směr panelová cesta - Medlánky
(odchod v 9⁰⁰)

* * *

3. 4. **konečná tramvaje č. 4** - Obrány
- přejít železný most a proti
proudu Svitavy na železniční
most a po proudu Svitavy zpět
do Obrán (odchod v 9⁰⁰)

10. 4. **Stará osada** - autobus č. 78 -
VK, zastávka Podbělová Růženin
lom - Maloměřice - autobus č. 64
(odjezd v 8⁵⁷)

17. 4. **tramvaj č. 1, 11** - zastávka
Přístaviště - vycházka směr
Sokolské koupaliště a zpět
(odchod v 9⁰⁰)

24. 4. **Štěfánikova čtvrť** - autobus č. 57
- Útěchov - výstup Panská lícha -
vycházka směr rozhledna - dolů
na Mokrou Horu (odjezd v 8⁴¹) .

Eva Suchomelová

VEŠKERÉ VYKLÍZECÍ PRÁCE VČETNĚ LIKVIDACE

Bytové i nebytové prostory, sklepy, půdy,
pradelny, pozůstalosti, kanceláře, zahrady,
garáže, objekty a další ...
vše dohodou – levně!

VYKLÍZENÍ ELEKTROSPOTŘEBIČŮ

Pračka, sporák, rádia, radiátory, televize,
vysavač, počítač, monitor, karma,
autobaterie, mikrovlnka, hrnce, další drobná
elektronika a různé spotřebiče, jakýkoliv
kovový odpad, šrot a další...**dohodou!**

ÚDRŽBA ZAHRAD

Pokos trávy, kácení stromů, stromků,
prořezy a další ...levně.

Mobil: 776 339 166

Brněnský SENIOR - noviny MV Svazu důchodců ČR v Brně.

Adresa vydavatele a redakce, předplatné: Svaz důchodců ČR Jihomoravský kraj - městská organizace Brno, Běhounská 17, 602 00 Brno.

Tel./fax: 545 575 257 • svaz.duchodcu.brno@seznam.cz • www.duchodcibrno.cz • IČO 69706824 • Editor: PaedDr. Anna Štofánová, dále tvoří redakční radu: Mgr. Alena Kudličková, PaedDr. Jan Žáček, RNDr. Hubert Fadrus, CSc., Libuše Gottwaldová, Ing. Milena Leichmanová, PhDr. Jana Vrabcová. • Redakční uzávěrka 15. 1. 2017, vyšlo 7. 2. 2017 • Uzávěrka dalšího čísla 15. 3. 2017

Za obsah zveřejněných materiálů odpovídá autor. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. • Reg. číslo MK ČR E 12164 • Tisk a sazba: Protis, spol. s r. o., Podolí 115; e-mail: protisro@volny.cz, www.protisro.cz